

N:o 90.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående upplåtande af vissa områden från förra fanjunkarbostället Farhult n:r 3, 6 i Malmöhus län; gifven Stockholms slott den 15 mars 1912.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva,

att, sedan förra fanjunkarbostället Farhult n:r 3, 6 om 1 mantal i Farhults socken af Malmöhus län blifvit uppdeladt i sex lotter, omfattande en utmarksskiftet Klappetäppet, en Vesterlings lägenhet, en Kullsens lägenhet, en Katarina Hanssons lägenhet och en strandmalsjorden Brännan samt den sjätte egendomen i öfrigt,

dels ägolotten Klappetäppet må med i statsrådsprotokollet närmare angifvet område å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas under de i kungl. brefvet den 29 maj 1874 stadgade villkor med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1913,

dels ock de förberörda tre lägenheterna samt Brännan må hvar för sig med i statsrådsprotokollet likaledes närmare angifna områden från ifrågavarande egendom upplåtas enligt kungl. kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärfva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande af de i kungl. brefvet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen af berörda grunder meddelade närmare bestämmelser.

Bihang till Riksdagens protokoll 1912. 1 saml. 66 häft. (Nr 90.)

De till ärendet hörande handlingar och karta skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Alfred Petersson.

*Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15
mars 1912.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELSWÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Petersson, anförde vidare.

Förra fanjunkarbostället $\frac{1}{2}$ mantal Farhult n:r 3 och $\frac{1}{2}$ mantal Farhult n:r 6 i Farhults socken af Malmöhus län har varit för tiden till den 14 mars 1912 af domänstyrelsen genom särskilda kontrakt af den 5 december 1890 utarrenderadt i två delar, af hvilka enligt arrendekontrakten den ena, omfattande det egendomen tillhörande utmarkskiftet Klappetäppet med strandmalsjorden Brännan, bestämts skola stå och svara för $\frac{1}{4}$ mantal och återstående delen för $\frac{3}{4}$ mantal. Arrendet utgick för den förstnämnda arrendelotten med 300 kronor och för den andra med 1,100 kronor.

Under år 1909 har uppskattning hållits å arrendelotterna, hvarefter Kungl. Maj:ts befallningshafvande med skrifvelse den 21 december 1909

till domänstyrelsen insändt instrument öfver förrättningarna med tillhörande handlingar, däribland en af förste landtmätaren C. M. Carlquist år 1890 upprättad karta öfver egendomen, kopierad af t. f. förste landtmätaren Axel Nilsson, jämte beskrifning. Med underdånig skrifvelse den 11 augusti 1911 har domänstyrelsen underställt Kungl. Maj:ts nådiga pröfning väckt förslag om upplåtande af vissa områden från egendomen och därvid tillika öfverlämnat till ärendet hörande handlingar jämte förberörda karta.

Af de inkomna handlingarna inhämtas, bland annat, följande.

Arrendelotten Klappetäppet är belägen omkring 1.7 mil från Hälsingborg, Brännan omkring 0.6 mil från hufvudskiftet, i närheten af fiskläget Lerberget. Hufvudgården till den andra arrendelotten är belägen 1.6 mil från Ängelholm och 2.2 mil från Hälsingborg samt bägge lotterna omkring 0.6 mil från järnvägsstation.

Egendomen omfattar i sin helhet en areal af 114 hektar 93.3 ar, däraf belöper på arrendelotten Klappetäppet med Brännan 18 hektar 89.2 ar och på den andra lotten 96 hektar 4.1 ar. Sistnämnda lott är fördelad i flera skiften, nämligen hemskiftet samt utskiftena östra mossen, kallad Vasen, södra mossarna, kallade stora mossen och lilla mossen, och skogsskiftet. Utskiftena äro belägna 2 à 3 kilometer från gården.

Å hemskiftet finnas några med innehafvarna tillhöriga boningshus bebyggda lägenheter, däribland en, som innehafves af Bernt Vesterling, omfattar ägofiguerna å kartan n:r 106—109, 111 och 112 om 2.77 hektar och en, som innehafves af Katarina Hansson, omfattar ägofiguren n:r 115 om 12.3 ar tomt och trädgård.

Uppskattningsmännen hafva föreslagit, att dessa bägge lägenheter skulle försäljas till respektive innehafvare, Vesterlings lägenhet dock med tillägg af ägofiguren n:r 110, hvarigenom lägenhetens areal komme att i sin helhet utgöra 2 hektar 99 ar tomt, åker och äng. Lägenheterna hafva saluvärderats, den sistnämnda till 1,900 kronor och Katarina Hanssons lägenhet till 100 kronor samt arrendevärderats till respektive 95 och 5 kronor.

Af utskiftena hafva uppskattningsmännen ansett sig kunna förorda till försäljning allenast östra mossen eller Vasen, omfattande ägofiguerna å kartan n:r 123, 124, 125 och 126 med en sammanlagd areal af 2 hektar 1.2 ar tomt, åker och afloppsdikey, hvilket skifte är bebyggt med, bland annat, ett boningshus tillhörigt brukaren af skiftet, Gustaf Andersson Kullén, en son till numera affidne förre lägenhetsinnehafvaren. Skiftet, som är beläget vid allmänna landsvägen mellan Höganäs och

Ängelholm, har saluvärderats till 1,700 kronor och arrendevärderats till 85 kronor. De öfriga utskiftena äro obebyggda.

Hvad arrendelotten Klappetäppet beträffar, så består den, som ofvan nämnts, dels af utmarksskiftet Klappetäppet, motsvarande ägofigurerna å kartan n:r 155—204 med en areal af 16 hektar 46,2 ar, däraf 17 ar tomt och trädgård, 15 hektar 97,8 ar åker och 31,4 ar impediment, dels af strandmalsjorden Brännan, motsvarande ägofigurerna n:r 205—207 med en areal af tillhoppa 2 hektar 43 ar, däraf omkring 1 hektar åker och återstoden äng.

Arrendelotten är bebyggd med boningshus, stall och loge samt redskapshus, hönshus med mera, belägna å Klappetäppet.

Uppskattningsmännen hafva ansett, att, därest försäljning af denna arrendelott sker, Klappetäppet bör utbjudas för sig och Brännan för sig; och har det förra skiftet saluvärderats till 12,000 kronor och Brännan till 500 kronor. Arrendevärdet har beräknats till 480 kronor för Klappetäppet och till 20 kronor för Brännan. I fråga om denna arrendelotts taxeringsvärde, 15,300 kronor, hafva uppskattningsmännen uttalat, att det vore allt för högt.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande har i likhet med uppskattningsmännen föreslagit, att hela arrendelotten Klappetäppet skulle försälas, därvid Klappetäppet och Brännan borde hvar för sig till försäljning utbjudas, Klappetäppet i enlighet med villkoren i nådiga brevet den 29 maj 1874 samt Brännan jämlikt bestämmelserna om egnahemslägenhetens upplåtande från kronans jordbruksdomäner.

I fråga om den andra arrendelotten $\frac{3}{4}$ mantal Farhult n:r 3 och 6 har Kungl. Maj:ts befallningshafvande hembjudit de af uppskattningsmännen till försäljning förordade tre lägenheterna till inköp åt lägenhetsinnehafvarna mot de af uppskattningsmännen föreslagna köpeskillingar. Lägenhetsinnehafvarna hafva förklarat sig villiga inköpa lägenheterna på angifna villkor; och har Kungl. Maj:ts befallningshafvande tillstyrkt antagande af dessa köpeanbud samt uttalat, att i öfrigt någon försäljning från egendomen icke borde äga rum.

Med afseende å storleken af de sålunda till försäljning föreslagna områdena har Kungl. Maj:ts befallningshafvande hemställt, att de måtte från stamfastigheten afskiljas genom ägostyckning, hvarvid emellertid Kungl. Maj:ts befallningshafvande anført, att beteckningarna å de två arrendelotterna $\frac{3}{4}$ mantal och $\frac{1}{4}$ mantal Farhult n:r 3 och 6 icke grundade sig på någon lagligen fastställd mantalsfördelning, att enligt jordeboken egendomen utgjordes af två kamerala enheter $\frac{1}{2}$ mantal n:r 3 och $\frac{1}{2}$ mantal n:r 6 Farhult, samt att, då, såsom ett af förste

landtmätaren i länet afgifvet intyg utvisade, dessa vid ett den 5 mars 1832 fastställt enskifte utbrutits såsom en ägolott, hinder härutinnan för närvarande mötte för en ägostyckning. För att ägostyckningen skulle möjliggöras, förmenade Kungl. Maj:ts befallningshafvande, att antingen laga skifte mellan de båda hemmansnumren först måste äga rum eller ock — hvilket kanske kunde låta sig bekvämare utföras — åtgärder vidtagas för att i jordeboken sammanföra desamma till en kameral enhet.

På grund af hvad sålunda förekommit har domänstyrelsen, som funnit den föreslagna dispositionen af egendomen, hvarigenom komme att bildas flera egnahemslägenheter, lämplig, hos kammarkollegium hemställt, huruvida icke för undanröjande af omfördälda hinder hemmanen i fråga skulle kunna i jordeboken sammanföras och däri upptagas såsom ett hemman.

Med bifall härtill har kammarkollegium genom beslut den 27 juli 1911 förordnat, att ifrågavarande två kronohemman $\frac{1}{2}$ mantal Farhult n:r 3 och $\frac{1}{2}$ mantal Farhult n:r 6 skola i jordeboken sammanföras och förty däri upptagas såsom ett hemman under benämningen Farhult n:r 3, 6 om 1 mantal.

Domänstyrelsen har, såsom förut antydts, biträdt uppskattningsmännens förslag.

Under återopande af hvad sålunda i ärendet förekommit och under erinran, att Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 27 oktober 1911 anbefallt domänstyrelsen att ombesörja egendomens skötsel och vård under ett år, räknadt från den 14 mars 1912, hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen medgifva,

att, sedan egendomen blifvit uppdelad i sex lotter, omfattande en utmarksskiftet Klappetäppet, en Vesterlings lägenhet, en Kulléns lägenhet, en Katarina Hanssons lägenhet och en strandmalsjorden Brännan samt den sjätte egendomen i öfrigt,

dels ägolotten Klappetäppet må med förut angifvet område å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas under de i nådiga brefvet den 29 maj 1874 stadgade villkor med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1913,

dels ock de förberörda tre lägenheterna samt Brännan må hvar för sig med likaledes förut angifna områden från egendomen upplåtas enligt nådiga kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärfva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande af de i nådiga brefvet till domänstyrelsen

samma dag i fråga om tillämpningen af berörda grunder meddelade närmare bestämmelser.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdde hemställen behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall och förordnade, att proposition i ämnet af den lydelse, bilaga . . . till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflåtas.

Ur protokollet:

Ernst Öberg.
